

FALU

a

VÁROSBAN

Miskolc városrészeinek társadalomtörténete,
kulturális változásai a 19–20. században
Tudományos műhelykonferencia

Információ: Dr. Tóth Arnold
06/ 70 617-5132
totharnold.miskolc@gmail.com

A miskolci Herman Ottó Múzeum vezetésével, a Miskolci Egyetem és a Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára munkatársainak részvételével 2020 decemberében egy kutatási projekt kezdődött (OTKA NKFI-135501). A három éves program Falu a városban címmel a 19–20. századi magyarországi urbanizáció és paraszti polgárosodás folyamatainak lokális-regionális feltárását célozza, Miskolc város és a környező egykori falvak, később városrészé váló települések (kiemelten Görömböly-Tapolca, Hejőcsaba és Szirma) kulturális kapcsolatainak komplex társadalomtörténeti, város-történeti, néprajzi és kulturális antropológiai vizsgálatával.

A kutatás kérdése a Miskolcot körülvevő egykori falvak 19–20. századi társadalmi és kulturális átalakulása: hogyan változott a települések hagyományos kultúrája, az egyéni-, családi- és lokális identitás a városhoz való mind szorosabb kapcsolódás, végül az adminisztratív egyesítés történeti folyamatában? A kutatás célja, hogy a primer és szekunder források feltárásával, az adatokkal leírható folyamatok elemzésével modell értékű összegzést adjon az urbanizáció lokális társadalmi vonatkozásairól, az életmódra, a szellemi és tárgyi kultúrára, és az egyéni-közösségi életstratégiákra gyakorolt hatásairól. A kutatás módszertani egységét a muzeológia adja: a közgyűjteményi kutatás, a szakirodalmi- és sajtókutatás, a terepmunka során feltárt adatok és objektumok (fotók, tárgyak) gyűjteményi adatbázisba kerülnek, amely kiindulópontként szolgál a további kutatások és a társadalmi hasznosulás (kiállítások, múzeumi ismeretátadás) számára egyaránt.

A projekt első évében interdiszciplináris műhelykonferenciát rendezünk Miskolcon. A tanácskozás célja, hogy a kutatók megvitassák tématerveiket, bemutassák eddigi eredményeiket, és felvázolják a kutatómunka kereteit a szakmai érdeklődőknek. Az érintett tudományterületek egy-egy jeles szakértőjét is meghívjuk, hogy ossza meg közösségünkkel korábbi kutatási tapasztalatait, és a terepre vagy a témára vonatkozóan módszertani lehetőségeket, kutatási párhuzamokat mutasson be számunkra.

Program

10:00 Szolyák Péter

őstörténész, múzeumigazgató (Herman Ottó Múzeum)
Köszöntő

A falu–város problematika megközelítési lehetőségei

10:10 Tóth Arnold

etnográfus, tudományos titkár (Herman Ottó Múzeum)
Falu a városban – a kutatás előzményei, kérdései, témakörei, várható eredményei

10:30 Valuch Tibor

történész, tudományos tanácsadó, egyetemi tanár (Társadalomtudományi Kutatóközpont Politikatudományi Intézet, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem)
Falusi és vidéki társadalmak napjainkban. Kutatási kérdések és módszerek

10:50 Kristóf Andrea

geográfus, egyetemi adjunktus (Nyíregyházi Egyetem, Turizmus és Földrajztudományi Intézet)
Társadalmi-gazdasági változások sajátosságai a miskolci agglomerációban, egy geográfus szemével

11:10 Viga Gyula

etnográfus, ny. egyetemi tanár
Történeti-néprajzi vázlat Miskolc és közvetlen környéke kapcsolati térszerkezetének változásáról

11:30 vita, hozzászólások, kávészünet

FALU

a

VÁROSBAN

Görömböly és Tapolca kutatásának eredményei, lehetőségei

12:00 Pusztai Tamás

régész, főigazgató-helyettes (a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Örökségvédelmi Igazgató-ságának igazgatója)

A Miskolc nemzetség udvarháza és a tapolcai bencés apátság kapcsolata

12:20 Gyulai Éva

történész, egyetemi docens (Miskolci Egyetem BTK, Történettudományi Intézet)

A tapolcai uradalom 16. századi dézsmajegyzékeinek tanulságai

12:40 Bodnár Tamás

főlevéltáros, igazgatóhelyettes (MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára)

Pusztásodási folyamatok Tapolca és Görömböly környékén a 16–17. században

13:00 Bodnár Mónika

etnográfus, osztályvezető (Herman Ottó Múzeum)

Görömbölyi kutatások Szabadfalvi József hagyatékában

13:20 vita, hozzászólások, ebédszünet

Urbanizációs hatóerők, okok és következmények a városfejlődésben

14:00 Hajdú Ildikó

kulturális antropológus, igazgatóhelyettes (Herman Ottó Múzeum)

Nagy-Miskolc koncepciójának története a dualizmus korától a megvalósulásig

14:20 Alabán Péter

történész, iskolaigazgató (Gábor Áron Technikum és Szakképző Iskola, Ózd)

A lokális társadalom dezintegrációja Ózdon a rendszerváltás idején

14:40 Schleicher Veronika

etnográfus, főosztályvezető (Néprajzi Múzeum)

Modernizáció, urbanizáció, turizmus. A Balaton-térség kutatásának módszertani tapasztalatai

15:00 Kunt Gergely

történész, egyetemi adjunktus (Miskolci Egyetem BTK, Történettudományi Intézet)

Közelítések Miskolc két világháború közötti turisztikai újrapozicionálásának történetéhez

15:20 vita, hozzászólások, zárszó